

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 2/2007 rd

Berättelse om regeringens åtgärder under år 2006

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 18 april 2007 berättelsen om regeringens åtgärder under år 2006 (B 4/2007 rd) till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att kommunikationsutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- sjöfartsråd Aila Salminen, överingenjör Armi Vilkmán, konsultativ tjänsteman Elina Normo och konsultativ tjänsteman Esko Pyykkönen, kommunikationsministeriet
- generaldirektör Markku Mylly, Sjöfartsverket
- enhetschef Merja Saari, Kommunikationsverket
- överdirektör Mika Purhonen, Försörjningsberedskapscentralen
- direktör Matti Akonniemi, Posten Finland Ab
- ordförande Esa Vilkkuna, Finlands post- och logistikunion PAU.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

I det här utlåtandet behandlar kommunikationsutskottet sjöfart, grundläggande posttjänster, koncessioner för radioverksamhet och kollektivtrafik.

Sjöfart

Av berättelsen framgår det tydligt att sjöfarten är viktig för vårt land, anser utskottet. På grund av de stora volymerna kan sjötransporterna nämligen inte ersättas med någon annan form av transport. Under 2006 transporterades 99,1 miljoner ton varor i utrikesfart. År 2004 transporterades 95,9 miljoner ton men 2005 gick volymen ner till 89,9 miljoner ton på grund av strejken i pappers-

branschen. I inrikes sjöfart transporterades 2006 ca 6,0 miljoner ton. De tio största exporthamnarnas andel av exporten var 77,2 procent och de tio största importhamnarnas andel av importen 73,0 procent. Andelen transporter mellan Finland och EU var 75 procent, mellan Finland och övriga Europa 16 procent (huvudsakligen import från Ryssland) och andelen transporter mellan Finland och andra världsdelar 9 procent.

Det finländska fartygsbeståndets andel av import- och exporttransporter har småningom sjunkit. År 2006 skedde 16,9 procent av exporttransporterna och 36,4 procent av importtransporterna samt av utrikeshandeln totalt 27,7 procent med materiel som registrerats under inhemsk flagg. År 2000 var motsvarande siffror

32,8 procent (exporttransporter), 47,2 procent (importtransporter) och 40,1 procent (sammanlagt).

Utskottet lyfter fram sjöfartens betydelse för Finlands ekonomi och välfärd. Det är oroande att vår handelsflotta riskerar att inte på egen hand klara av transporter i kristider. En allt större del av transporter sker med utländskt isförstärkt tonnage också under normala förhållanden.

Med tanke på försörjningsberedskapen är det viktigt att vi behåller kontrollen över de sjötransporter som vår energiförsörjning (särskilt råoljan) kräver. Energi är strategiskt råmaterial och Östersjön får allt större betydelse för energitransporterna i EU. Då energitransporterna på Östersjön sker med nyare utländska fartyg innebär det att konkurrenskraften hos den finländska materielen för oljetransporter ställs på prov.

Fartygen under finsk flagg bör få en konkurrenskraft som motsvarar nivån i de konkurrerande EU-länderna. Vårt fartygsbestånd är nästan dubbelt så gammalt som fartygsbeståndet i hela EU.

Vi bör främja åtgärderna för att förnya fartygsbeståndet och samtidigt förbättra konkurrenskraften för det finländska fartygsregistret så att det blir attraktivt för nya fartyg. Dessutom bör de isförstärkta fartyg som är funktionsdugliga vintertid bevaras och förnyas. Sjöfarten som näring måste vara konkurrenskraftig för att överleva. För att det här målet ska nås bör tonnage-skatten revideras.

Vid sidan av ett modernt inhemskt fartygsbestånd bör också sjöfartskompetensen bevaras. Vår starka sida har traditionellt varit vintersjöfart. I det här sammanhanget behövs det utbildning för sjöfartsrelaterade yrkesgrupper, möjligheter till övning och arbete, erfarenhet av specialförhållanden (t.ex. vintertid) och forskning. I praktiken behövs det kunskaper om hela sjöfartsklustret, som fortfarande har en stor näringspolitisk betydelse. Det är en stor utmaning att hålla kvar kompetensen när de stora åldersklasserna går i pension, noterar utskottet. Det är lättare att bevara existerande kunskaper än att nyskapa förlorad kompetens.

Grundläggande posttjänster

Lagen om ändring av 5 § i lagen om posttjänster (153/2005) trädde i kraft den 1 april 2005. Kvalitetsstandarden för inrikes samhällsomfattande posttjänster ändrades så att minst 85 procent av de inrikes brevframsändelser som avses bli utdelade nästa dag är framme nästa arbetsdag och minst 98 procent är framme senast den andra arbetsdagen. Syftet med lagändringen var att möjliggöra tidigare utdelning på glesbygden och på så sätt skapa förutsättningar för bättre tidningsutdelning i landsbygdskommuner.

Brevtrafiken. När lagändringen trädde i kraft förutsatte Kommunikationsverket skriftligt att Posten Finland Ab trots ändringen i 5 § i lagen om posttjänster skulle se till att breven förmedlas lika snabbt som före lagändringen på alla områden där utdelningen inte tidigare lagts. Dessutom bestämde Kommunikationsverket att Posten varje kvartal skulle rapportera hur snabbt breven delats i hela landet och i de olika utdelningsområdena. Dessutom förutsattes Posten rapportera hur projekten för att se över utdelningen gått framåt och hur tidtabellen planerats. Kommunikationsverket kan alltså bevaka hur den tidigare lagda utdelningen inverkar på brevtrafiken också regionalt efter att projekten med att tidigare lägga utdelningen slutförts.

Enligt utredning till utskottet följer Posten hela tiden upp hur snabbt breven förmedlas. Kommunikationsverket meddelar att brevtrafiken hållit den förutsatta hastigheten.

Tidigare utdelning. Posten har inte tidigare lagt utdelningen under 2005 och 2006. Det första projektet för tidigare utdelning startade i Seinäjokiområdet i södra Österbotten den 1 mars 2007. Då tidigare lades utdelningen till över 11 000 hushåll. Enligt Posten kommer projektet att omfatta ca 44 000 hushåll i slutet av året. Ytterligare expanderingsberäkningar beror väsentligt på tidningsförlagens beslut att eventuellt delta i kostnaderna.

Anvisningar för postutdelningen. Kommunikationsverket ändrade sina anvisningar och rekommendationer.

mendationer för postutdelningen utifrån förslagen av en arbetsgrupp som verket tillsatt den 26 september 2005. Enligt de ändrade anvisningarna har rörelsehindrade och alla som fyllt 75 år rätt att på begäran få sin post utdelad antingen i en postlåda vid infarten intill tomtgränsen eller genom brevinkastet i sin lägenhet. Avståndet till postlådor på glesbygden preciserades. Postlådan får i regel stå högst 300—500 meter från mottagarens bostad. Med "i regel" avses enligt anvisningarna minst 70 procent av mottagarhushållen i glesbygderna. Dessutom preciserades kriterierna för när postlådan undantagsvis får stå högst en kilometer från bostaden.

Kommunikationsverket har förpliktat Posten att årligen skriftligt rapportera hur de ovanstående anvisningarna följs i praktiken.

Postens verksamhetsställen. Enligt lagen om posttjänster ska det i varje kommun finnas åtminstone ett verksamhetsställe som tillhandahåller samhällsomfattande posttjänster. Verksamhetsställena kan vara Postens egna kontor eller s.k. postombud. Posten meddelar årligen till Kommunikationsverket var postkontoren ligger. Enligt undersökningar som gjordes 2005—2006 var postombudens starka sida att kundbetjäningen var vänlig och artig. Däremot förekom det många brister i fråga om tystnadsplikten och produktkännedomen. Dessutom varierade servicenivån mycket mellan de olika verksamhetsställena. Enligt utskottets åsikt är det bra att Kommunikationsverket har förutsatt att Posten vidtar åtgärder för att avhjälpa bristerna, t.ex. genom att mer effektivt utbilda företagare som är postombud.

Utskottet påpekar att posttjänsterna är basservice för invånarna. Därför bör Posten ha tillräckligt med verksamhetsställen som tillhandahåller bra posttjänster för invånarna.

Koncessioner för radioverksamhet

Riksdagen förutsatte den 7 december 2005 att statsrådet ser till att koncessionsbestämmelserna i de nya koncessionerna för radioverksamhet är så tydliga och exakta att de på ett effektivt sätt styr koncessionshavarens verksamhet. Statsrå-

det ska också se till att övervakningen av koncessionsvillkoren effektiviseras. Koncessionerna enligt den ändrade lagen om televisions- och radioverksamhet utlystes i januari 2006 och besluten fattades den 31 maj 2006. Koncessionerna är giltiga fram till slutet av 2011.

I sin berättelse uppger regeringen att koncessionerna bereddes med beaktande av 10 § i lagen och riksdagens uttalande. Enligt uppgift till utskottet har koncessionerna skärpts. Kommunikationsverket övervakar verksamheten och förändringarna i den. Verket har effektiviserat övervakningen och utfärdat några förpliktande beslut. Dessutom undersöks några fall som anknyter till verksamheten.

Men utskottet anser att Kommunikationsverket inte har effektiviserat tillsynen tillräckligt. Verket har nämligen inte de resurser som behövs. Därför framhåller utskottet att Kommunikationsministeriet bör se till att Kommunikationsverket får mer resurser för att effektivisera tillsynen.

Riksdagens uttalanden

Kommunikationsutskottet anser att den följande i berättelsen beskrivna åtgärden utförd med anledning av riksdagens uttalande är tillräcklig eller annars har blivit obehövlig:

— *Lag om fartygs isklasser och isbrytarassistans*

RP 149/2005 rd (s. 231)

Kommunikationsutskottet anser att följande i berättelsen beskrivna åtgärder inte är tillräckliga och att de uttalanden som godkänts på förslag av utskottet fortfarande är behövliga och bör stå kvar i berättelsen:

— *Försörjningsberedskap*

Beståndet av handelsfartyg

RP 14/1999 rd (s. 227)

— *Manipulation med olika intyg om fartygens maskineffekt*

RP 38/2002 rd (s. 228)

— *Passagerarlistor*

RP 59/2004 rd (s. 228)

— *Stöd till rederier som bedriver utrikesfart*
Stöd för sjöfarten på Åland

KoUU 2/2007 rd — B 4/2007 rd

- RP 72/2004 rd (s. 229)
Pristak
- RP 74/2004 rd (s. 229)
Körförbudsmekanism
- RP 104/2004 rd (s. 230)
Posttjänster
- RP 241/2004 rd (s. 230)
Koncessioner för radioverksamhet
- RP 82/2005 rd (s. 231)
Luftfartsförvaltningens omkostnader
- RP 138/2005 rd (s. 231)
Trafiktraktorer

- RP 24/2006 rd (s. 232)
Upphovsrättssystemet
- RP 98/2006 rd (s. 232)
Vägtullsystem
- RP 109/2006 rd (s. 232)

Utlåtande

Kommunikationsutskottet anför

att grundlagsutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 7 juni 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Martti Korhonen /vänst
vordf. Saara Karhu /sd
medl. Marko Asell /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd
Leena Harkimo /saml
Mats Nylund /sv

Lyly Rajala /saml
Tero Rönni /sd
Pertti Salovaara /cent
Johanna Sumuvuori /gröna
Ilkka Viljanen /saml
Raimo Vistbacka /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.